

TRONDHEIM KOMMUNE

Østersunds gate ... bedre enn sitt rykte?

HKH-rapport om trygghet, trivsel og bomiljø
i Østersunds gate på Lademoen

2022

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
DEL 1: Bakgrunn for kartleggingen	5
Oppbyggingen av rapporten	5
Kartleggingens mål og målgruppe	5
Bydel Lademoen	6
Østersunds gate	7
Utfordringsbildet	9
Metode	9
HKH som metode	9
Kartleggingsprosess	10
Metoder og kilder i kartleggingen	11
Ethiske vurderinger og refleksjoner	13
Gyldighet og pålitelighet	13
Del 2: Eksisterende tilbud og tjenester	14
Del 3: Funn	15
Fysiske omgivelser	15
Sosiale forhold	18
Kriminalitet	21
Del 4: Hva forteller funnene oss?	24
Delte oppfatninger om tryggheten i gata	24
Negativt omdømme preger gatas rykte	24
Behov for oppgraderinger og tiltak for mer orden	25
Mange bruker gata som gjennomfartsåre	25
Kommunale utleieboliger og beboersammensetning	26
Sosiale tiltak og forskjønning	26
Kriminalitet og forebygging	27
Del 5: Forslag til tiltak og veien videre	28
Referanser	30

Forord

Trondheim kommune startet i 2021 et forprosjektet for en langsiktig områdesatsing i bydelen Lademoen. I bydelen har man de siste årene sett en høy forekomst av kriminalitet. Dette har spesielt preget utfordringsbildet i og rundt Østersunds gate, ei sentralt beliggende boliggate på som løper parallelt med Innherredsveien på Lademoen. Den negative utviklingen i nærmiljøet påvirker innbyggernes trivsel og trygghetsfølelse. Etter alvorlige hendelser i gata kan situasjonen beskrives som akutt for å bedre forholdene. SLT-koordinatorer i Trondheim kommune og Bomiljøteamet ved Helse- og velferdskontoret på Lerkendal har sett et behov for mer kunnskap om hvilke tiltak som kan iverksettes i gata.

Mange instanser, både lokalt i området og byens politikere, peker på områdesatsingen som et viktig grep for å bøte på opplevelse av utrygghet, for å bedre bomiljøet og dempe et negativt omdømme av bydelen. Områdesatsinger er en arbeidsmåte der en søker løsninger i et geografisk område ved å vektlegge en holistisk tilnærming til lokalmiljøet, nettopp gjennom å studere fysiske og sosiale forhold.

Områdesatsingen utfordres med å finne metodikk eller tiltak for hva som skal til for å gjenopprette trivsels- og trygghetsfølelse i utsatte boligmiljø. Områdesatsingen ønsket derfor å prøve ut metodikken "Hurtig Kartlegging og Handling" (HKH) i samarbeid med Kompetansesenter Rus - Midt-Norge (KORUS Midt). Metodens mål er å raskt jobbe fram en handlingsplan med tiltak som kan bedre forholdene i og rundt Østersunds gate. Områdeløftet på Lademoen er derfor oppdragsgiver og eier av denne kartleggingen og rapporten. Målet er at den skal gi et kunnskapsgrunnlag til Områdeløft Lademoen for videre innsats i Østersunds gate, og gi forslag til tiltak for videre oppfølging.

Arbeidsgruppa som har gjennomført kartleggingen har bestått av:

Tor Kristian Stinessen	SLT-koordinator, Barne- og familietjenesten Midtbyen (prosjektleder)
Martin Guldsten Ottesen	Kulturenheten
Preben Viker	Barne- og familietjenesten, Omsorgsenheten
Live Næss	Barne- og familietjenesten Midtbyen
Thomas Hugaas Molden	Kommunedirektørens fagstab, helse og velferd (skriver)
Katrin Øien	KORUS Midt ved St. Olavs hospital HF (veileder)

Det skal rettes en stor takk til alle som har stilt opp og delt informasjon til nytte i arbeidet med denne kartleggingen. En spesiell takk til stipendiat Martine Elise Skoglund Hammer ved Institutt for Arkitektur og Planlegging ved NTNU som har fulgt arbeidsgruppas arbeid som del av hennes PhD-arbeid.

Sammendrag

Oppmerksomheten rundt Østersunds gate i bydel Lademoen i Trondheim har over tid vært preget av alvorlig kriminalitet som drap, skyte- og voldsepisoder og dopsalg. Det er et akutt behov for å finne tiltak som kan bedre forholdene i gata, og som kan gjenopprette beboernes opplevelse av trygghet og trivsel i bomiljøet. Trondheim kommune skal i gang med en langsiktig områdeinnsats i bydel Lademoen. Som del av dette er en kartlegging av Østersunds gate gjennomført i tråd med HKH-metoden (Hurtig-Kartlegging-Handling). Denne rapporten oppsummerer resultatene fra kartleggingen, samt gir forslag til forbedringstiltak på kort og lang sikt.

Sentrale funn i kartleggingen viser at beboere i Østersunds gate og nærmiljøet på Lademoen opplever ulik grad av trygghet i sitt bomiljø. Gata har en høy konsentrasjon av kommunale utleieboliger, og de som leier bolig av kommunen opplever mer utrygghet og mistriivsel til bomiljøet enn de som eier bolig selv eller leier privat. Barnefamilier, og da særlig de som bor kommunalt, uttrykker større grad av utrygghet og mistriivsel enn beboere uten barn i husholdningen. Uavhengig av dette er det en omforent forståelse av at gatebildet har en rekke utfordringer knyttet til de fysiske omgivelsene, de sosiale forholdene og kriminalitet.

De fysiske omgivelsene i gata handler om at deler av bygningsmassen fremstår som slitt og med behov for vedlikehold og oppgradering. Dette gjelder spesielt for kommunale leiegårder. Det trengs opprydding og forskjønning av uteområder i og langs gata, og at grøntarealer beplantes og innbyr til opphold utomhus. Bedre sikring av dører til oppganger, portrom, boder og bakgårder vil forhindre at uvedkommende kommer seg inn. Mer og bedre avfallshåndtering kan bidra til at søppel og rot ikke samler seg opp utendørs. Utvidelse av fortauene vil gi plass for mer uterom langs gata, men da gå på bekostning av parkeringsmuligheter. Vedlikehold av veidekket vil gi økt sikkerhet for fotgjengere og syklister som ferdes langs gata.

De sosiale forholdene knyttes til en uheldig beboersammensetning i de kommunale utleieboligene, og hvor barnefamilier og personer med ruslidelser og dårlig psykisk helse bor tett på hverandre. En bedre beboersammensetning i de kommunale boligene er ønskelig, og hvor man i større grad tar hensyn til bomiljøet og nabolskapet ved tildeling av kommunal bolig. Tilsvarende en reduksjon i antallet kommunale utleieboliger i gata. At Østersunds gate brukes som gjennomfartsåre er på godt og vondt. Det negative er at uvedkommende henger i gata, og bruker den som arena for kriminell aktivitet. Dette skaper utrygghet. Ferdsele gjennom gata medfører også støy og bråk fra festglade mennesker på kvelds- og nattetid, noe som skaper irritasjon og mistriivsel hos beboere. Uro og utrygghet forringer livskvaliteten for beboere, og da spesielt barnefamiliene. Sosialt sett ønskes et sterkere nabofellesskap i gata gjennom tiltak og aktiviteter som kan knytte beboerne tettere sammen. Flere sosiale møteplasser er sterkt ønsket hos de som bor i gata.

Kriminaliteten setter i dag et for sterkt preg på forholdene i Østersunds gate. Den fremstår som en arena for ungdom som skaper uro, og kriminelle med negativ atferd og lyssky aktiviteter. Det foregår narkotikaomsetning, tyveri og hærværk i nærmiljøet, og det er bråk og uro i gatebildet, og ofte må politiet rykke ut. Til tross for gatas utfordringer opplever også noen ei gate som ikke fremstår så skummel som mange skal ha det til. Et medieskapt negativt omdømme gjør at man basert på denne kartleggingen kan reise spørsmål om gata kanskje er noe bedre enn sitt rykte?

Rapportens tiltaksplan gir forslag til hva som kan gjøres fremover for å bedre forholdene i Østersunds gate gjennom å forebygge kriminalitet og fremme opplevelsen av trygghet og trivsel.

DEL 1: Bakgrunn for kartleggingen

Østersunds gate har over tid fått oppmerksomhet som følge av en uønsket utvikling rundt forholdene i gata. Gjennom en lengre periode har det vokst fram en økende bekymring knyttet til kriminalitet, sosiale forhold og uro både i gata og i nærmiljøet. Bekymringene kommer fra ulike hold; fra de som bor i gata og i nærmiljøet, ansatte i barnehage og skole, innbyggere på Lademoen, politiet, samt at media i en rekke oppslag har omtalt forholdene i nabolaget med negative fortegn. Spesielt toppet dette seg med to drap i løpet av kort tid på adresser i gata.

Mange aktører i lokalsamfunnet har uttrykt et ønske om og behov for å rydde opp i forholdene i og ved Østersunds gate. Målet er at innbyggernes trivsel og trygghet i bomiljøet gjenopprettes. Gata skal fremstå som et trygt og godt sted å være for alle, og oppleves som trivelig og attraktivt for både beboere og andre som oppholder seg der, eller ferdes gjennom gata.

Etter de alvorlige hendelsene er det startet opp arbeid med å skape et bedre nærmiljø, og noe innsats er satt i gang i form av ulike tiltak. Blant annet hadde politiet høsten 2021 en innsats på Lademoen og Buran for å få ned den kriminelle aktiviteten. Innsatsen rettet seg særlig mot narkotikaomsetning. I tillegg er kommunens langsiktige satsing på området i en startfase, og hvor det bla. er gjennomført folkemøter og innbyggerdialog som innbyr til samarbeid om ønskelige tiltak og innsatsområder framover. Områdesatsinger er en arbeidsmåte der en søker løsninger i et geografisk område ved å vektlegge en holistisk tilnærming til lokalmiljøet, nettopp gjennom å studere fysiske og sosiale forhold, og hvor innbyggerne deltar aktivt i utviklingen¹.

Som et konkret tiltak for å gjenskape trygghet og trivsel i Østersunds gate er en HKH-kartlegging foreslått som en måte å etablere kunnskap om behovene framover for å bedre forholdene i nærmiljøet og gata. En HKH-kartlegging vil gi et bilde av hva som trengs av handling og tiltak på både kort og lang sikt om et gitt tema. Raske tiltak kan iverksettes umiddelbart, mens mer krevende og langsiktige tiltak krever mer innsats over tid. Tiltakene vil være aktuelle for områdeinnsatsen på Lademoen (La´mosatsinga).

Oppbyggingen av rapporten

I del 1 av denne rapporten presenteres bakgrunnen for kartleggingen, historikken til og beskrivelser av utfordringsbildet til Østersunds gate, samt grunnlaget for uttrykte bekymringer. Kartleggingens mål og målgruppe beskrives videre, og det gis en generell beskrivelse av bydel Lademoen og Østersunds gate spesielt. I denne delen gis det avslutningsvis en presentasjon av kartleggingsprosessen, metoder og kilder til informasjon. I del 2 gis det en presentasjon av hva som finnes av pågående innsats i bydelen. Del 3 viser resultater og funn fra kartleggingen, mens del 4 går nærmere inn på hvordan kartleggingsfunnene kan fortolkes og benyttes videre. I del 5 presenteres en handlingsplan med en liste over kortsiktige og langsiktige innsatser og tiltak, med vekt på å bedre tryggheten og trivselen i gata.

Kartleggingens mål og målgruppe

Kartleggingen omhandler Østersunds gate spesielt. Dette innebærer både de som er beboere i gata og de som ferdes der. I tillegg har kartleggingen også som mål å innhente informasjon fra andre aktører som har kjennskap til eller på ulike måter er tilknyttet gata. Målet har vært å fremskaffe så mye relevant informasjon om forholdene som mulig, og med ulike perspektiver og fra ulike ståsteder. Totalt sett vil dette kunne gi et godt helhetsinntrykk av forholdene i gata, og hva som trengs for utvikle gata til et bedre sted framover.

1 <https://www.trondheim.kommune.no/aktuelt/om-kommunen/annet/prosjekter-fra-a-a/omradesatsinger-i-trondheim/>

Kartleggingen har konsentrert seg rundt spørsmål om:

- Hva er utfordringene i Østersunds gate?
- Hva eksisterer av tiltak i gata?
- Hva mangler av tiltak i gata?
- Hva skal til for at gata fremstår som trygg og trivelig?

Opplevd trygghet er et sentralt tema i denne rapporten. Dette er riktignok et ganske krevende begrep å bruke, da det ikke finnes én bestemt definisjon. Trygghet kan handle om forutsigbarhet, tilhørighet, kontinuitet, kos og hygge, å ha tro på seg selv, å ha tillit til folk rundt seg, å ha tillit til systemene rundt seg, være trygg i sin livssituasjon osv. Men det kan også handle om sikkerhet, frihet fra frykt og fare, frihet fra knapphet, og det å være ubekymret. Til tross for at trygghetsfølelsen er svært subjektiv, er det likevel noen grupper som kommer dårligere ut fordi problemer synes å "tårne seg opp"; dette er grupper som av ulike grunner betegnes som sårbare.

Gjennom denne HKH-en har vi fått innblikk i ulike oppfatninger av hva det vil si å føle seg trygg; vi har forsøkt å etterkomme dette i tiltakene, som både berører sikkerhet ("frihet fra farer") og mer i retning trivsel og hygge (f.eks. om man kjenner og har tillit naboene sine).

Kartleggingen konsentrerer seg om et lite geografisk område; forholdene i en bestemt gate på Lademoen. I en tett befolket bydel med et nærmiljø som omfavner Østersunds gate blir det lett at man ser gata og nærliggende gater og områder under ett. I kartleggingen har vi forsøkt å begrense oss til selve Østersunds gate, men ser at man lett også trekker med tilstøtende gater og områder når forholdene i gata skal undersøkes. For å få et bilde av Østersunds gate spesielt, er det derfor også nødvendig å få et innblikk i området Buran og Lademoen generelt.

Bydel Lademoen

Lademoen bydel er en sentrumsnær bydel litt øst for Midtbyen i Trondheim. Bydelen er svært sammensatt med variert befolkning og boligstruktur, og har en urban og bymessig karakter. Topografisk avgrenses den i sør med bratt terreng mot Rosenborg, og mot Trondheimsfjorden i vest. Lademoen og Østbyens historie er nært knyttet til byens tidlige industriutvikling gjennom etableringen av mekaniske verksteder, verft og næringsmiddelindustri, og med dertil omkringliggende arbeiderboligstrøk oppført i både mur og tre.

Innenfor levekårssonen Lademoen var innbyggertallet på nær 4600 i 2018². Bydelen har en relativt ung befolkning, og spesielt er andelen unge voksne i alderen 18-34 år høy (50 prosent). Likevel er det en lavere andel barn og unge i bydelen sammenlignet med Trondheim som helhet, og over tid er andelen barn i bydelen svakt redusert de siste to tiårene. Bydelen huser mange studenter som leier bolig privat. Andelen som leier bolig på Lademoen er høy (51 prosent), og husholdninger med barn (0-17 år) som bor trangt er høyere i bydelen sammenlignet med andre bydeler. Innvandrerandelen på Lademoen er noe høyere enn gjennomsnittet for Trondheim. Andelen husholdninger med årlig lavinntekt (EU60) er også noe høyere på Lademoen enn snittet for Trondheim sett under ett.

Flyttemønsteret for Lademoen viser høy mobilitet i befolkningen. I 2018 lå inn- og utflyttingen på Lademoen på 26 prosent, noe som tyder på en noe lav bostabilitet blant innbyggerne. For de sosiale forholdene er det en lavere andel på Lademoen som opplever stor trygghet i sitt nærmiljø sammenlignet med Trondheim som helhet. Det samme gjelder for trivsel, en noe lavere andel av innbyggerne oppgir i stor grad å trives i sitt nærmiljø på Lademoen sammenlignet med hele Trondheim, noe som kommer fram av tabellen nedenfor.

2 Grunnlaget for beskrivelser av Lademoen er basert på rapporten "[Levekår og folkehelse i Trondheim kommune 2021](#)".

Tabell: Selvrapportert trygghet og trivsel på Lademoen og Trondheim (2019). Prosent

Trygghet og trivsel	Lademoen		Trondheim	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Føler i stor grad trygghet i sitt nærmiljø	70,8	76,2	85,6	88,4
Trives i stor grad i nærmiljøet sitt	62,4	57,1	72,4	69,6

Kilde: HUNT4, Levekår og folkehelse i Trondheim 2021.

Tall fra politiet over kriminalitet etter anmeldte henvendelser viser at forekomsten av lovbrudd er høy sammenlignet med andre bydeler. Kriminalitetsbildet kan være en del av bilde på hva den noe lavere tryggheten og trivselen forårsakes av.

Bydelen fremstår som en mangfoldig og innholdsrik del av Trondheim, og med en rekke kultur- og fritidsaktiviteter. Likevel ser man at graden av deltakelse er noe lavere i denne bydelen sammenlignet med nivået for deltakelse i andre bydeler. Noe av forklaringen til dette ligger nok i at befolkningen i bydelen er ung og med mange studenter, og at f.eks. inntektsnivået kan gi begrensninger i hva man har mulighet til å være med på.

Østersunds gate

Østersunds gate ligger vest i bydel Lademoen, og løper parallelt med Innherredsveien. Den strekker seg i overkant av 200 meter fra Fjæregata og østover til Ulstadløkkveien, og ender ut i et "strykejernkryss" med en liten åpen plass med kunstnerisk utsmykning. Gregus gate krysser Østersunds gate omtrent midtveis. Mot nord grenser gata mot jernbanen og Svartlamon. Mot vest ender gata i Strandveiparken, hvor det i dag er en liten park (Gullparken). Gata fremstår som en boliggate, i tillegg til at bydelshuset og Lademoen barnehage ligger i gata. Trondheim kommune er eier av flere bygårder langs gata, og boligene benyttes som kommunale utleieboliger. Deler av gata har parkeringslommer langs fortau. En rekke av trær langs gatas vestside gir en grøntstruktur i sommerhalvåret.

Østersunds gate, sett vestover fra Ulstadløkkveien.

Østersunds gate, sett østover fra krysset Fjæregata

Kilde: Norgeskart (norgeskart.no)

Utfordringsbildet

Våren 2021 startet Trondheim kommune forprosjekt for en langsiktig områdesatsing i bydelen Lademoen. Som nevnt er det en bydel som de siste årene har opplevd en høyere forekomst av kriminalitet enn andre bydeler i Trondheim. Kriminaliteten har også vært godt synlig for befolkningen. Det har foregått åpenlys narkotikaomsetning i området, samt at flere voldelige ran av personer på åpen gate er begått i umiddelbar nærhet til Østersunds gate. Beboerne i Østersunds gate har også i løpet av kort tid opplevd to drap på adresser i gata.

Drapene har skjedd i et tett befolket urbant bomiljø med mange boliger, og i umiddelbar nærhet til barnehage og bydelshus. Hendelsene i seg selv, i tillegg til omfattende medieomtale, har bidratt til utbredt utrygghet i befolkningen i området. Mange instanser, både lokalt i bydelen og blant byens politikere, peker på områdesatsingen som et viktig grep for å bøte på en opplevd utrygghet, for å bedre bomiljøet og for å dempe et negativt omdømme av bydelen.

De alvorlige hendelsene har ført til en situasjon som kan beskrives som akutt. I samarbeid mellom SLT-koordinatorer i Trondheim kommune og Bomiljøteamet ved HVK Lerkendal er man sammen med Områdeløftet enig om at det trengs mer kunnskap om hvilke tiltak som kan iverksettes for å gjenopprette trygghet og trivsel i Østersunds gate. At drap og personran finner sted på kort tid innenfor et lite geografisk område kan ha tilfeldige årsaker. Det er likevel behov for å danne seg en helhetlig situasjonsforståelse om bomiljøet i gata, som kan gi grunnlag for mulige tiltak og løsninger for å bedre forholdene framover. Det trengs derfor mer kunnskap om hvorfor Østersunds gate har blitt et belastet område. Samtidig er det et behov for innsikt hvilke forhold som hemmer og fremmer trivsel og trygghet i nærmiljøet, og hvilke faktorer og aktører er viktige for å bedre bomiljøet i denne gata, og i nærområdet.

Områdesatsingen utfordres altså på å finne metoder eller tiltak for å gjenopprette trygghetsfølelsen i det utsatte boligmiljøet, og da gjennom å kunne gjøre raske grep. "Hurtig Kartlegging og Handling" (HKH) anses som en egnet metode for å kartlegge en slik problemstilling, og gjennomføres i samarbeid med Kompetansesenter rus - Midt-Norge (KORUS Midt ved St. Olavs hospital HF).

Metode

Hurtig Kartlegging og Handling (HKH) ble tidlig på 2000-tallet utviklet som metode av KORUS Vest Bergen, i samarbeid med Utekontakten i Bergen kommune. HKH bygger på kartleggingsmetoden Rapid Assessment and Response (RAR). RAR-metodikken stammer fra Verdens helseorganisasjon (WHO), og retter oppmerksomhet mot hurtighet, handling og metodetriangulering³. KORUS Vest Bergen har utarbeidet en manual for bruk i HKH-metodikken (KoRus Vest Bergen, 2014), og som kartleggingsteamet har lagt til grunn i dette arbeidet, parallelt med kyndig veiledning fra KORUS Midt.

HKH-metoden forutsetter at både det aktuelle problemområdet, og pågående og relevante innsatser kartlegges. Informasjon innhentes gjennom å kombinere ulike kvalitative og kvantitative metoder i en såkalt metodetriangulering. I en slik kartlegging er hensikten å sikre kunnskap om et definert problemområde, hvor resultatene gir grunnlag for tiltaksforslag som kan bidra til å løse utfordringer på området.

HKH som metode

Metoden egner seg i en tidlig intervensjonsprosess, eller for å raskt finne fram til forbedringstiltak innenfor et problemområde. HKH-metoden har noen kjennetegn:

- Hurtig
- Manualbasert

³ <https://www.korusbergen.no/tidlig-innsats/hurtig-kartlegging-og-handling-hkh/mer-om-hkh-metoden/>

- Resulterer i en rapport med handlingsplan
- Kartlegger både problemområdet og ulike instansers pågående innsats
- Bruker metodetriangulering, og validering skjer gjennom kryssjekking av funn mellom ulike datakilder og metoder
- Identifiserer styrker og svakheter i pågående lokal innsats
- Prosessen skjer gjennom veiledning fra kompetansemiljøer

Et kartleggingsteam finner fram til problemets omfang og eksisterende tiltak. Gjennom kartleggingsprosessen involveres lokalmiljøet og ulike offentlige og frivillige organisasjoner. Kartleggingen munner ut i en rapport med en tilhørende konkret handlingsplan med ulike tiltak.

Kartleggingsprosess

Kartleggingen er gjennomført i perioden mars til august 2022. Arbeidet startet i mars med etablering av et HKH-kartleggingsteam, opplæring i HKH-metodikken av KORUS Midt, og utarbeiding av fremdriftsplan. Kartleggingsteamet har møttes jevnlig, fortrinnsvis ukentlig i prosjektperioden.

Selve datainnsamlingen ble gjennomført i perioden april til august 2022. I denne perioden ble det gjennomført:

- Innledende konsultasjon med aktører tilknyttet gata, og hvor det ble gitt mulighet til å gi innspill til kartleggingen
- Møter med tjenesteytere og aktører tilknyttet gata
- Intervjuer av beboere i gata og andre relevante aktører
- Observasjoner av forholdene i og rundt gata gjennom befaring og tilstedeværelse
- Gjennomgang av relevant litteratur og statistikk med relevans for tematikken
- Analyser av innhentede data, relevant levekårsstatistikk og aktuell kriminalitetsstatistikk for bydel Lademoen og Østersunds gate
- Avsluttende konsultasjon med presentasjon av funn med forslag til tiltak og handlingsplan

Metoder og kilder i kartleggingen

I det følgende gis en kort gjennomgang av den metodiske tilnærmingen som er brukt i kartleggingen, samt noe informasjon om de kildene til data som er benyttet.

Innledende konsultasjon

Ved kartleggingens oppstart ble det invitert til en innledende konsultasjon. Møtet ble gjennomført 4. april i Uteseksjonens lokaler. Rundt 20 personer deltok, og representerte en rekke aktører med ulik tilknytning til Østersunds gate (politi, velforening og frivillige organisasjoner, boligstiftelse, skole/barnehage, kommunale tjenesteområder ol.). Hensikten med møtet var å innhente nyttig informasjon og kunnskap om hvilke utfordringer som finnes i gata, hva som finnes av eksisterende innsats, og tips om aktuelle informanter til intervjuer.

Det ble gitt informasjon om HKH-metoden og hensikten med kartleggingen. Deretter ble deltakerne delt inn i tre tematiske grupper for videre diskusjoner. De tematiske områdene var 1) bolig og infrastruktur, 2) skole, oppvekst og fritid og 3) kriminalitet, rus og helse. Deltakerne ble bedt om å si noe om:

- utfordringsbildet og beskrivelser av dagens situasjon
- eksisterende innsats, aktiviteter og tiltak
- hva trengs det mer av eller forslag til nye tiltak

Den innledende konsultasjonen ga et godt utgangspunkt for å jobbe videre med kartleggingen.

Innhenting av informasjon og eksisterende litteratur

Underveis i kartleggingen er det sett til annen relevant litteratur og dokumentasjon som kan utdype og underbygge funn og resultater i analysen. Det er også sett til andre tidligere HKH-rapporter for å finne inspirasjon og tips til oppbyggingen av denne rapporten.

Statistikk

Data og statistikk brukt i rapporten er hentet fra ulike kilder, primært fra politiets register over anmeldelser (Strasak) og kommunens levekårs og folkehelse rapport 2021. Parallelt med kartleggingen ble det også gjennomført en sosiokulturell stedsanalyse om Lademoen⁴ i regi av Områdeløftet, og som har gitt nyttige data om bydelen og gata. Det er også sett til resultater fra Ungdata.

Intervjuer

Det er gjennomført en rekke intervjuer i kartleggingen. Rundt 20 beboere i gata er intervjuet, enten individuelt eller flere i en gruppe. Fem ungdommer som oppholder seg mye i gata er også intervjuet. I tillegg har andre beboere fra nabolaget deltatt i korte gruppeintervjuer på et folkemøte i bydelen. Andre aktører i nærmiljøet og offentlige og private instanser som yter tjenester i gata og nærområdet er også intervjuet. Tilsammen er det gjennomført rundt 15 intervjuer med representanter fra politiet, NAV, Helse- og velferdskontor, Barne- og familietjenesten, skole og barnehage, skolehelsetjeneste, FAU skole, Frivilligsentral, Trondheim Eiendom og Bydrift. Også for disse intervjuene er noen gjort med enkeltpersoner, eller ved at representanter fra samme aktør har deltatt i fokusgruppeintervju.

En overordnet intervjuguide ble utformet i forkant av intervjuene, og med noen sentrale spørsmål viktige for kartleggingen. Intervjuguiden ble tilpasset ut i fra de ulike informantenes perspektiver og ståsted. I intervjuene ble det stilt oppfølgingsspørsmål der det var behov for mer utdypninger, der nye og interessante momenter kom opp, eller det var relevant å bore dypere i en nevnt tematikk. I så måte ble intervjuene i stor grad gjennomført som semistrukturerte intervjuer med intervjuguiden som førende for rekkefølgen på temaene.

4 Gjennomført av Henning Larsen/NTNU Samfunnsforskning/Sentio Research våren 2022.

Observasjoner

Det ble underveis gjennomført befaring av nærområdet i og rundt Østersunds gate, og representanter fra kartleggingsteamet drev noe oppsøkende virksomhet for å rekruttere informanter boende i gata, og for å observere gatebildet på dag- og kveldstid, og i helger. Kartleggingsteamet var også tilstede i bydelshuset under områdeløftets arrangementer "La`moSnakk", og med egen stasjon om Østersunds gate på ett av områdesatsingens folkemøter.

Kartlegging av eksisterende innsats

Østersunds gate utgjør et geografisk begrenset område. Å kartlegge eksisterende innsats i bare denne gata vil gi et noe begrenset bilde av den innsatsen som gis. Det er derfor mer hensiktsmessig å utvide nedslagsfeltet for å se på eksisterende innsats, og avgrense dette til bydel Lademoen sett under ett. I tillegg til å innhente informasjon om innsatsen som gjøres i området gjennom intervjuer, er det som nevnt sett til arbeidet med å lage en sosiokulturell stedsanalyse for Lademoen, et arbeid som har pågått parallelt med HKH-kartleggingen.

Avsluttende konsultasjon

I den avsluttende konsultasjonen ble resultater og funn fra kartleggingen presentert for en invitert gruppe deltakere (i hovedsak de samme som på den innledende konsultasjonen), og hvor man sammen diskuterte funnene opp mot en liste med forslag til handlingstiltak. Avsluttende konsultasjon ble gjennomført 17. august.

Etiske vurderinger og refleksjoner

I kartleggingen er det tatt kontakt med en rekke personer som på en eller annen måte har kunnskap om forholdene i Østersunds gate. Kartleggingsteamet har i hele prosjektperioden søkt å ivareta personvernet til informantene, og spesielt for de som er mest sårbare av informantene. Anonymitet og konfidensialitet har derfor hatt høy prioritet i kartleggingen. For informanter med bostedsadresse i gata (privatpersoner) er det gitt skriftlig informasjon om prosjektets hensikt før avtale om intervju, og et samtykke til deltakelse ble gitt av de som lot seg intervju. Alle intervjuer er transkribert og data er lagret på et sikkert sted. Informantenes anonymitet er ivarettatt i denne rapporten gjennom at ingen informasjon skal kunne spores tilbake til enkeltpersoner eller uttalelser fra spesielle informanter.

I vårt møte med noen av informantene fikk vi tilbakemelding på manglende oppfølging etter de to drapene som hadde funnet sted i gata. Målet for denne HKH-en om å skulle gjenopprette trygghet og trivsel i gata ville ideelt sett også inkludert å trygge de involverte underveis i prosessen, men vi ser at det ligger utenfor HKH-metodikken og teamets mandat å skulle gi beboerne oppfølging i retning krise- og potensiell traumehåndtering. Dette forsøkte teamet å gi informantene en forståelse av.

Gyldighet og pålitelighet

Når man henter inn data ved å spørre informanter, er det grunnleggende å reise spørsmålet om de dataene som innhentes er gyldige og pålitelige. I forskningssammenheng benevnes dette som dataenes validitet og reliabilitet (Ringdal, 2018). Pålitelighet (reliabilitet) hentyder til hvilke data som benyttes, hvordan de samles inn og hvordan de bearbeides og analyseres (Tjora, 2017). Gitt at denne kartleggingen stort sett baseres på kvalitativ informasjon, er kartleggingens pålitelighet vanskeligere å etterprøve. Påliteligheten kan styrkes gjennom en åpenhet om hvordan fremgangsmåten i datainnsamlingen har foregått gjennom hele kartleggingsprosessen. I denne rapporten har vi etterstrebet å gi en best mulig innsikt i hvordan data er samlet inn og bearbeidet for å styrke funnenes pålitelighet.

Hva gjelder kartleggingens gyldighet (validitet) så knyttes dette til måleinstrumentene som er benyttet, det vil si om spørsmålene som er brukt måler det de faktisk er ment å måle (Ringdal, 2018). Basert på svarene informantene har gitt, så peker de i retning av at de stilte spørsmålene er forstått, og at informantene har respondert ut i fra en nokså lik forståelse av kartleggingens hensikt og de problemstillingene som er reist i intervjuene. Gyldigheten til kartleggingens resultater må ut i fra dette anses å være tilfredsstillende, også basert på at kartleggingen har inkludert en rekke ulike type informanter. Det har gitt et bredt datatilfang og hvor mange stemmer har fått uttale seg om forholdene i Østersunds gate og hva som må til for at gata fremover skal fremstå som et bedre sted å bo og oppholde seg.

Del 2: Eksisterende tilbud og tjenester

Østersunds gate utgjør geografisk sett et lite og begrenset område på Lademoen. Eksisterende tilbud og tjenester i gata må derfor sees under ett av hva som finnes i nærmiljøet og i bydelen Lademoen/Østbyen i sin helhet.

Ser vi på Lademoen samlet er det en rekke service- og tjenestetilbud i bydelen, og som også gjelder for beboere i Østersunds gate og nærområdet til gata⁵:

Skole, utdanning og barnehage: Lademoen tilhører Lilleby skolekrets og Bispehaugen skolekrets. Ingen av disse skolene ligger innenfor avgrensningen av Lademoen levekårssone. Lilleby skole gjorde det tidligere, men ligger nå i nye Lilleby-Ladesletta levekårssone. Lilleby skole er renoverert i 2021, og tilrettelagt for et økende elevtall. Videre sokner Lademoen til Rosenborg ungdomsskolekrets. Det ligger seks barnehager i bydelen. Lademoen barnehage ligger i Østersunds gate.

Parker og grøntområder: På Lademoen er det relativt god dekning av småbarnslekeplasser, men det er likevel en bydel med knapphet på attraktive møteplasser og grøntareal sammenlignet med andre sentrumsområder. La'moparken og Strandveiparken har sentrale beliggenheter i bydelen. Parkene er viktige møtepunkter tilrettelagt for ulike aktiviteter gjennom året. Ladestien er det nærmeste store naturområdet til bydelen, og er et urbant «markaområde» som brukes mye av store deler av Trondheims befolkning.

Offentlige tjenester og funksjoner: Av helsetjenester finnes kommunale tilbud som Laugsand helse- og velferdssenter. Det er tre tannlegekontor, men ingen legekantor eller for eksempel psykolog eller fysioterapi i området. Nærmeste apotek er på Solsiden senter eller Sirkus Shopping.

Kunst, kultur og samlingspunkter: Lademoen er et område med innslag av mye kunst og kultur. Det finnes en rekke kunstateliet og gallerier i området som viser frem ulike kunstinnslag, blant annet Lademoen kunstnerverksted, BABEL, Galleri Blunk, med fler. I området finnes også Rosendal teater som er et internasjonalt hus for performance, teater, dans, musikk og debatt. Det er også en kafe her.

Lignende lokaler finnes også ved Havet arena som er en ny kulturarena på Nyhavna. På Svartlamon ligger Verkstedhallen & Lobbyen som er egnet for konserter, teater, dans, workshops, seminarer, utstillinger og eventer. Lademoen kirke ligger i La'moparken, mellom Innherredsveien og Mellomveien. I tillegg til religiøse formål som gudstjenester, brukes Lademoen kirke til en rekke sosiale arrangementer. Lademoen kirke er en aktiv aktør i bydelen.

Videre ligger UFFA (Ungdom For Fri Aktivitet) på Buran. UFFA er et selvstyrt ungdomshus og et samlingspunkt og kreativ arena for unge i bydelen, hvor det er øvingslokaler, konserter og andre sosiale aktiviteter for ungdom - i alle aldre. Et annet sentralt samlingspunkt i området er Lademoen bydelshus, som er et forsamlingslokale. Lokalet brukes til en rekke ulike aktiviteter som blant annet seremonielle feiringer mm. DansIT ligger i området og tilbyr aktiviteter for både publikum og dansekunstnere.

Aktiviteter og idrett: Buran ballplass ligger i området som er et viktig utendørs møtepunkt i bydelen. I dag er Buranbanen en grusplass med noen lekeapparater og fotballmål, men parken er under oppgradering i 2022. Trikkestallen ligger sentralt i bydelen og er et aktivitetstilbud for alle med skateboard, BMX og sparkesykkel i byen. Det er ett av Norges største innendørs skateanlegg. Rett ved grensen til levekårssonen ligger Buranhus/AKKS Trondheim, som er et musikkenter og møtepunkt for musikkinteresserte. Buranhus/AKKS tilbyr også aktiviteter innen musikkopplæring, øvingslokaler og konserter. Det er også mange idrettstilbud i område, både innen kampsport, dans, bowlinghall og padel.

5 Oversikten er basert på en sosiokulturell stedsanalyse av bydel Lademoen i Trondheim, utført av Henning Larsen/NTNU Samfunnsforskning/Sentio Research våren 2022, i samarbeid med Trondheim kommune.

Del 3: Funn

Basert på tilbakemeldingene i intervjuene kan funnene i kartleggingen plasseres tematisk under tre overskrifter knyttet til fysiske omgivelser, sosiale forhold og kriminalitet.

Fysiske omgivelser

Med fysisk miljø menes hvordan omgivelsene arter seg på stedet der vi bor, jobber og ferdes. Østersunds gate er ei gate som av mange informanter beskrives som en boliggate preget av fint utformet bebyggelse som gir gata et særpreg med sjelfulle, pene og fargerike bygårder. At det er trær langs gata gir et grønt preg, noe flere vektlegger som fint og noe de liker.

Bolig- og bygningsmasse med mange kommunale utleieboliger

Et sentralt funn i kartleggingen er at mange problematiserer at det er en høy andel kommunale boliger i Østersunds gate og omkringliggende gater. I Østersunds gate eier kommunen flere leiegårder, med tilsammen om lag 60 boenheter i ulike størrelser. Det pekes på at dette preger bomiljøet sosialt, men sett i lys av de fysiske forholdene har mange en oppfatning av at den kommunale boligmassen mangler vedlikehold. Utvendig bærer flere hus preg av å være slitte og slitne; maling flasser av ytterveggene og forfallet på bygningene er lett synlig. Dette gjør at deler av bygningene i gata fremstår som nedprioritert og med en lavere standard sammenlignet med andre bygninger, noe som kan medføre at beboere i kommunale boliger stigmatiseres og tilegnes å ha dårlige boforhold enn andre (selv om boenhetene innvendig kan ha en god standard). Leilighetene anses som små, og for en del barnefamilier innebærer dette trangbodddhet. Små leiligheter gir begrenset plass innendørs til aktiviteter og opphold, noe som gjør at f.eks. eldre søsken søker seg utendørs for å være med venner, eller for å leke. I tillegg til den høye andelen kommunale boliger, oppleves beboersammensetningen også å påvirke bomiljøet negativt. Dette er noe vi vil komme tilbake til under kapitlet om sosiale forhold.

Noen av de kommunale boligene har blitt stående tomme de siste årene, spesielt som følge av alvorlige hendelser og at politiet har lagt beslag i boligene som del av etterforskningsarbeid. Disse leiegårdene har historisk også over tid vært belastede adresser, og kommunen har derfor ikke ønsket å bosette nye leietakere der etter at politiet avsluttet sitt arbeid, i fare for at det kan oppleves belastende for nye innflyttere. I kartleggingen bemerkes det av flere at det er uheldig at boligene står tomme, og at det gir et negativt signal om at man ikke ønsker boligene bebodd i framtiden. Tomgang i boligene skaper usikkerhet rundt hva som skal skje med bolighusene framover, samtidig som noen mener det kan tiltrekke seg uønskede overnattingsgjester som kan ta seg inn i husene på ulovlig vis.

Adkomsten for uvedkommende inn i trappeoppganger, portrom, bakgårder og fellesarealer er også av flere nevnt som en utfordring. Dette gjelder spesielt for de kommunale bygårdene. Beboere opplever det som utrygt å møte fremmede mennesker i sin egen oppgang, og da som følge av at noen har tatt seg inn fordi ytterdøra sto åpen eller ulåst. Det bemerkes også at det stjeles klær fra tørkerom/loft, og at det kan skyldes at ubudne gjester har vært innom. Det ønskes derfor bedre låser på dørene, gjerne smekklåser og dørpumper som kan bidra til at ytterdører alltid holdes låst og stengt.

Østersunds gate er tettbygd og har få uteområder å oppholde seg i. Dette trekkes fram som mangler av de som bor i gata. Gitt at barnefamilier ofte bor på liten plass kan det være behov for mer uterom for både barn og voksne. Bakgårdene oppleves å være lite egnet som oppholdssted slik de er i dag, og det skyldes at de har forfalt, at det har samlet seg rot og rask der, og at det kreves tilrettelegging for at de skal fremstå som hyggelige oppholdssteder utendørs. Oppgradering av uteområder bringer oss over på et mer generelt ønske om å forskjønne de fysiske forholdene i gata.

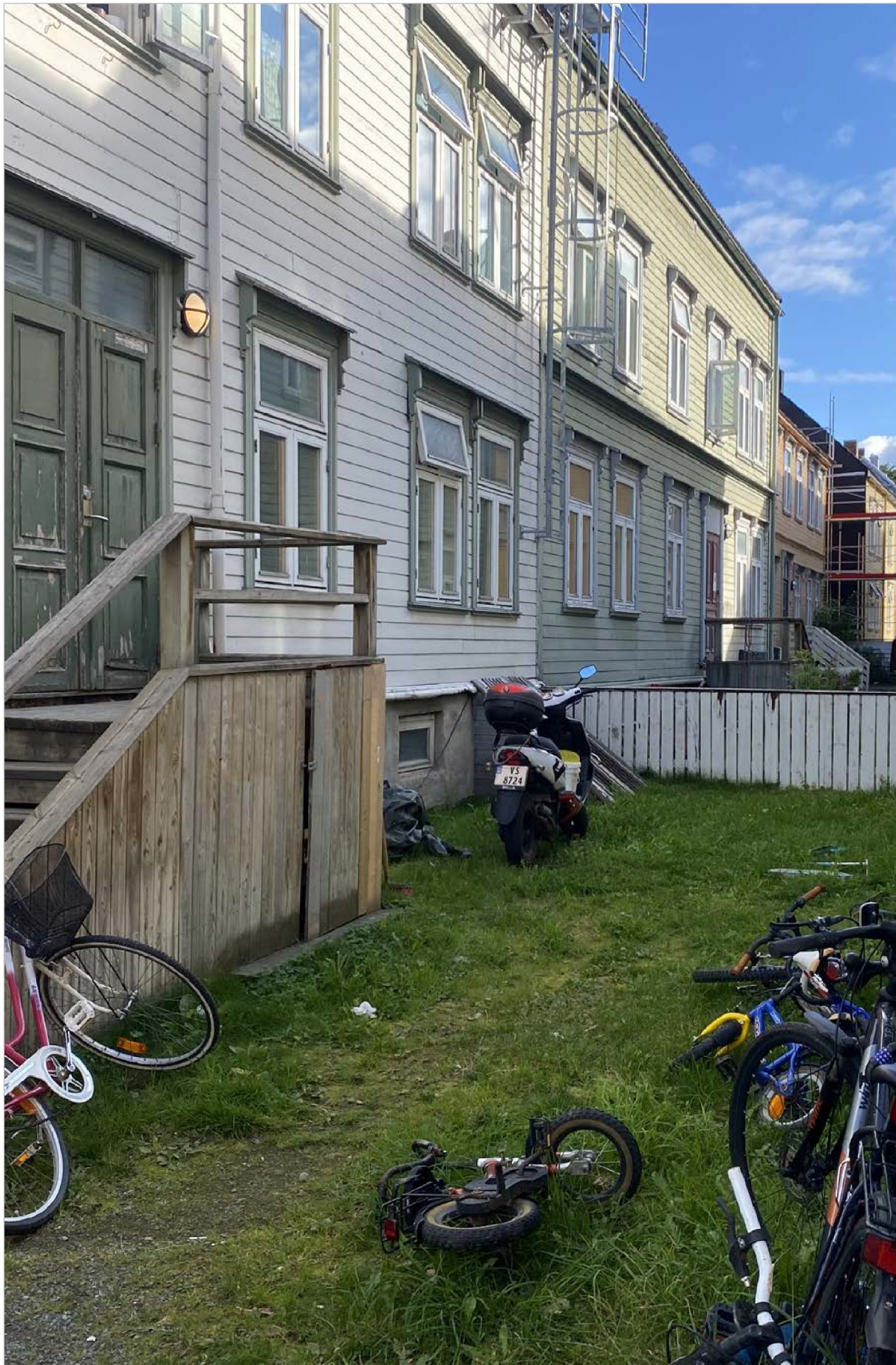
Forskjøning og oppgradering av utemiljøet

Det er en gjennomgående tilbakemelding fra beboere i gata og i nærmiljøet at det trengs oppgraderinger og forskjøning av gatas fysiske miljø. Dette handler som nevnt om fasader og bygårdenes ytre, men også om utearealer og grøntområder. Dette vil bidra til at gata oppleves som mer innbydende og attraktiv, og vil fremme trivselen. Tett opp mot å forskjønne gata ligger også det å redusere rot og avfall rundt husene. Dette kommer vi nærmere inn på under overskriften renhold.

Mer forskjøning av gata handler også om et ønske om beplantning og oppgradering av grøntområdene. Flere er opptatte av trærne i Østersunds gate, og at de bidrar til å gi gatebildet en grønn atmosfære. Det er ønske om mer beplantning i gata og rundt husene, fordi blomster eller blomsterkasser oppleves trivelig for beboerne og forbipasserende. Likevel er det en bekymring for at blomster og planter ikke alltid får stå i fred, gitt gjennomgangstrafikken fra byens natteliv og hva det kan medføre av vandalisme og hærverk. Den samme diskusjonen eller dilemmaet kommer fram rundt ønsket om å sette opp benker for å skape rom for sosial kontakt og oppholdssted for beboere ute i gata. Benker kan være lavterskel møteplasser for de som vil møtes og oppholde seg utendørs, men kan også fort bli et oppholdssted for uønskede på kvelds- og nattestid.

Parken i enden av Østersunds gate (Gullparken) ble rustet opp under byfornyelsen for en del år tilbake, men har siden forfalt og fremstår i dag som en lite vedlikeholdt og attraktivt plass å oppholde seg. Det pekes på at det her er et potensiale for å gjøre utbedringer av parken, og det kan sees i sammenheng med nabohuset (nr. 4) som nå står ubebodd, og som kommunen vurderer bruken av videre. Gitt ønsker om mer uteplass og arealer for å oppholde seg utendørs, kan denne lille parken være godt egnet til å imøtekomme et slikt behov. Bakgårder og uterom mellom husene har også et potensiale for å oppgraderes til å bli mer innbydende som oppholdssteder. Noen beboere har allerede vist initiativ til å komme i gang med beplantning i bakgårder, men tilgangen til området oppleves ikke som like tilgjengelig for alle beboere. Det er allerede interesse for urban dyrking i gata, og at det kan etableres flere beplantningskasser som små parseller for dyrking av grønnsaker, urter ol. Plantekasser og parseller til urban dyrking kan bidra til å skape en naturlig møteplass, som videre kan gi et godt fellesskap og samhold mellom beboere.

Belysning er også et fokusområde fra intervjuene, både fordi det enkelte steder mangler god belysning, men også fordi belysningen noen plasser er ødelagt. Lekeplassen i barnehagen har også lite belysning, og kunne vært mer attraktiv for barn på ettermiddag og kveld dersom den hadde vært mer opplyst. Den vil da også bli mindre attraktiv for andre som i utgangspunktet ikke har noe der å gjøre. Mer og bedre belysning av enkelte områder er derfor ønskelig, både for å kunne få bedre oversikt, men også for å skape trygghet. Belysning vil bli omtalt senere i rapporten som del av forebyggingen mot kriminalitet.

Renhold og ryddighet

Grunnet mye flytting inn og ut av området, settes ofte større gjenstander ut i bakgårder, på fortau ol., uten at det blir ryddet opp eller fraktet vekk. Resultatet blir forsøpling og rot. Det problematiseres at dette også kan tiltrekke seg skadedyr, og at det lett skaper misnøye og mistriksel fra andre beboere. I gata finnes det få (om noen) søppelbøtter for å kaste avfall for forbipasserende (hundeeiere og andre på vei gjennom gata). Det kan også oppleves som vanskelig å bli kvitt eller kaste større gjenstander om man ikke har tilgang til bil. Det nevnes derfor at en regelmessig innleid avfallscontainer i gata kunne gjort det lettere å kaste rask og rot, og redusere avfall rundt husene. Et renere og mer ryddig nabolag vil også fungere skjerpende for de som bor i gata, og kunne forebygge at uønskede ting bare etterlates i nabolaget.

Trafikk, biler og parkering

Østersunds gate er ei gate med lite trafikk sammenlignet med parallellgata Innherredsveien. Likevel er gata mye brukt som gjennomfartsåre, og da spesielt av gående og syklende. Den gir også tilgang til Strandveien, noe som gir muligheter for gjennomkjøring dit, og som gir noe biltrafikk. Fra beboere og boende i nærmiljøet pekes det på at samtidig som det er et ønske om færre parkeringsplasser i gata, så er det også et behov for at man kan sette fra seg biler i området, både for beboere og besøkende. Inntrykket er likevel at mange ønsker færre parkeringsplasser. For å redusere antall biler som bare kjører gjennom fremmes det forslag om å gjøre gata enveiskjørt. Det er ingen som nevner at trafiksikkerheten oppleves som dårlig, men barnefamilier forteller at de ikke ønsker at barna leker utendørs. Dette kan handle om andre årsaker enn biltrafikk - blant annet at det oppleves som uoversiktlig med mange parkerte biler - men biltrafikk er antakelig også en medvirkende grunn til at barn ikke bruker gata som lekeområde. Det nevnes fra noen at det er ønskelig med bredere fortau og færre parkeringsplasser, slik at det kan være mulig å oppholde seg gatelangs mer trygt. Vedlikehold av selve veidekket nevnes også av noen, at det trengs vedlikehold av asfalt, brostein, fortauskanter ol., blant annet syklister nevner at hull i veien og skjeve brosteiner kan være til fare for tohjulinger.

Sosiale forhold

De sosiale forholdene i Østersunds gate handler om menneskene som bor og ferdes i gata og deres opplevelse av å være en del av gatebildet og miljøet. De sosiale forholdene sier derfor noe om hvordan livet mellom husene er, og forholdet mellom de som bor og oppholder seg der. Trivsel, trygghet, naboskap, treffpunkter ol. er faktorer som påvirker hvordan vi har det i det miljøet vi er i.

Beskrivelsen av de sosiale forholdene i Østersunds gate er litt ulike, avhengig av hvem som uttaler seg. Jevnt over gis et uttrykk for at gata er heftet ved et negativt rykte, men det er også stemmer som ikke helt kjenner seg igjen i en slik beskrivelse av hvordan det er å bo der. Politiet ser at området er preget av en del kriminalitet, og at det er en relativt høy konsentrasjon av negativ aktivitet og lovbrudd der sammenlignet med andre steder i byen. Mye av det politiet har utrykninger til dreier seg om støy og bråk, men det handler også om at noen oppholder seg der uønsket og at det fører med seg lovbrudd som narkotikaomsetning, tyveri og annen kriminalitet.

Trygghet

Blant beboere i Østersunds gate er det barnefamilier som bor i kommunale utleieboliger som har uttrykt en opplevelse av å ikke være trygge utenfor sin egen leilighet. Utryggheten bunner i at de synes det er mye støy og bråk fra naboer og folk i gata, særlig på kvelds- og nattestid. Høyt lydnivå oppleves ubehagelig og

skaper mistriivsel, og foreldre uttrykker redsel for å slippe barna utendørs og vansker med å få barna til å roe seg etter leggetid på kvelden på grunn av støy. De kan ikke ha vinduer åpne på kvelden eller natta på grunn av mye larm og lyd utenfra. Hendelser hvor politiet har hatt utrykninger i gata gir også en opplevelse av utrygghet, og hvor de beskriver det som skremmende at politiet kommer inn i nabolaget, er utenfor husene, eller kommer inn i oppgangene for oppsøke naboer. Beboere med ikke-etnisk norsk bakgrunn kan oppleve å bli oppsøkt av folk i gata som tror de bedriver salg av narkotika, noe som de synes er både ubehagelig og diskriminerende. De er også bekymret for barnas oppvekstforhold, og om barna vil bli påvirket av omgivelsene og de sosiale forholdene de har rundt seg. Dette skaper mistriivsel, og resulterer for flere i et ønske om å flytte til et roligere område. Og det til tross for at familier med utenlandsk opprinnelse i utgangspunktet føler seg velkommen i nabolaget og i skolekretsen, og egentlig synes det er fint å kunne bo så sentralt og sentrumsnært som man kan i Østersunds gate.

Fra andre beboere i gata, og da de uten barn og som bor i private boliger, gis det uttrykk for at de ikke opplever en slik utrygghet. Disse beboerne tegner ikke det samme bildet av at det er mye støy og uro blant naboer, og at de mener det er trygt å bo og ferdes i gata. Noen nevner at det er noe bråk og støy nattestid i helgene som følge av festglade mennesker på vei gjennom området, men dette er ikke noe som virker truende eller skummelt for dem.

Fra andre som bor på Lademoen hører vi at gata har et negativt omdømme, og at det er mange som unngår å oppsøke Østersunds gate fordi de har hørt historier om at der er det utrygt og risikofylt å være. Samtidig fortelles det historier fra de som har oppsøkt gata, og som da opplever at det er lite folk der, og at de ikke helt forstår at det er grunn til å føle seg utrygg. De ser da ikke helt sammenhengen mellom ryktet gata har, og egne erfaringer de får ved å besøke gata.

Naboskap og fellesskap

I møte med beboere i gata nevnes det et ønske om et sterkere fellesskap mellom naboer og de som bor der. Flere nevner at de ikke vet hvem naboen er, og at det er uheldig at man ikke i større grad kjenner hverandre. Mangelen på denne fellesskapsfølelsen svekker det flere benevner som en "dugnadsånd", og

hvor man gjennom dette i større grad sammen kan skape et fellesskap rundt beboerne i gata. Fra flere blir det nevnt at det kunne vært ønskelig med tiltak som ivaretar beboerne i gata i større grad, spesielt de som trenger litt ekstra. Gitt at noen av de som bor i gata er sårbare og har ulike utfordringer, kan tanken om at man i større grad skal ta vare på naboen være positiv. Ansvar for dette kan ligge både som offentlig og privat. Offentlig innsats for ivaretagelse av enkeltpersoner ligger til tjenesteytingen som skal gis, men kan suppleres med et sterkere innslag av private initiativ organisert eksempelvis som fadderordning, vertsfamilier eller nabohjelp.

Kommunen kan også styrke sin tilstedeværelse og bistand til naboskapet og beboere som trenger litt ekstra ved å ha en base for beboerne. Kommunens driftsoperatør som følger opp vedlikeholdet av de kommunale boligene kan eksempelvis ha en utvidet rolle med hensikt å ta litt ekstra vare på de beboerne som trenger det, og fungere som en miljøterapeut som både bistår med det praktiske, og som sørger for det lille ekstra som noen kan trenge for å fungere sosialt.

Et annet moment er informasjonsdeling og en kanal for å spre opplysninger til nytte for beboere og andre i nærmiljøet. Det nevnes at det kan være utfordrende å nå fram med informasjon om aktiviteter som barn og unge kan ta del i, og da spesielt overfor de med lave språkferdigheter i norsk. Det kan også være vanskelig å komme i dialog med innvandrere og innvandrerfamilier rundt hva som finnes av ulike aktivitetstilbud for barn og unge, og hva som kreves for å delta.

Møteplasser og deltakelse

Noe av årsakene til et manglende fellesskap i gata, og som er nevnt ovenfor, kommer ifølge flere av manglende steder å kunne møtes. Mangel på sosiale møteplasser er noe som mange nevner som viktig for å bli kjent med hverandre, og som det ønskes mere av. Det ligger heller ikke en Frivilligsentral i bydelen, som kan bidra til å skape rom for felles aktiviteter eller treffpunkter. Frivilligsentralen ligger i Innherredsveien ved Solsiden og brukes for det meste av befolkningen på Møllenberg. Derfor peker flere på at en egen filial er ønskelig på Lademoen, eller annen organisert frivillighet plassert i bydelen. Det er også nevnt at flere aktivitetstilbud i bydelen, f.eks. kunstatelieier ikke nødvendigvis er tilgjengelig for innbyggerne i bydelen. Mer informasjon om hva som finnes av ulike tilbud, og som kan benyttes av befolkningen i nærmiljøet, er ønskelig. Inkluderende og tilgjengelige tilbud med lav terskel er nødvendig for å motvirke at hindre som språk, kulturelle forskjeller eller økonomi blir barrierer for deltakelse.

Det savnes også en åpen kafé for alle, og ikke slik det er nå hvor dagens driftsform av kaféen i bydelshuset har sine begrensninger. Bydelshuset rommer i dag Jobbhuset NAV⁶. De bruker huset til interne tiltak for ungdom og kursvirksomhet, herunder som et sted for å spise frokost og lunsj sammen. Her ligger det antakelig et mulig potensiale for å se nærmere på hvordan driften kan endres, slik at bydelshuset og kaféen åpnes mer opp for å bli en møteplass for flere. For å skape mer samhold og fellesskap i gata er det også et ønske om at man skal ha en gatefest, et arrangement i gata eller en liten gatefestival, eller noe som kan gjøre at folk bli kjent med hverandre og hvor man kan skape litt positiv energi og omdømme rundt hva som rører seg i Østersunds gate.

Offentlige tjenester

Gitt den høye andelen kommunale utleieboliger i Østersunds gate og på Lademoen, så ytes det en del offentlige tjenester til beboere i gata og i bydelen. Kommunens helse og velferdskontor (HVK) er plassert utenfor bydelen, på Falkenberg ved Sirkus Shopping. For en del av tjenestemottakerne kan denne geografiske avstanden være en barriere for å ta kontakt, i tillegg til andre barrierer som språk, skjema frykt, tilgang til digitale verktøy ol. Tilstedeværelse av offentlige tjenester i gata og lokalmiljøet er derfor nevnt som et tiltak for å nå fram til de som trenger offentlig bistand, blant annet med inspirasjon fra det som gjøres på Brundalen; her er NAV, HVK, Barne- og familietjenesten tilgjengelige og kan bistå i nærmiljøet. Dette skjer blant annet gjennom prosjekter som Pilot 0-24⁷ og Stødig start, hvor brukermedvirkning og nærhet til tjenester er en del av utprøvingen. Flere nevner dette som noe som også kan være aktuelt for

6 <https://www.nav.no/no/lokalt/trondelag/relatert-informasjon/jobbhuset-falkenberg>

7 <https://www.trondheim.kommune.no/aktuelt/om-kommunen/annet/prosjekter-fra-a-a/pilot-0-24/>

Østersunds gate og Lademoen som bydel, blant annet for å nå fram til flere som kan ha behov for tettere oppfølging eller er berettiget tjenester de trenger, men ikke mottar.

Kriminalitet

Lademoen er en av bydelene som skårer høyt på anmeldt kriminalitet hos Sentrum politistasjonsdistrikt⁸. Etter Midtbyen, Møllenberg og Ranheim, kommer Lademoen på fjerdeplass over anmeldt kriminalitet i politisonene. Gitt at befolkningsgrunlaget i politisonene er ulike er ikke tallene mellom sonene direkte sammenlignbare, men statistikken viser likevel at det forekommer en del kriminalitet på Lademoen. Årlig ligger anmeldt kriminalitet på mellom 728 og 827 saker i perioden 2018-2021. For første halvår 2022 var det 459 anmeldte saker på Lademoen.

Som del av Lademoen får Østersunds gate en del negativ oppmerksomhet på grunn av kriminaliteten i nærmiljøet, og spesielt som følge av flere alvorlige hendelser i gata. Politiet melder om mange utrykninger til adresser i Østersunds gate, og med forskjellige grunner til at politiet kontaktes. Det meldes om at mange oppsøker gata for å begå lovbrudd, eksempelvis narkotikaomsetning. Ut fra politiets registreringer av straffesaker kan man hente ut tall for saker som er knyttet til Østersunds gate. I tabellen nedenfor er registrerte straffesaker de siste 5 årene fordelt på type lovbrudd. Dette bildet sier ikke noe om antallet utrykninger politiet har til adresser i Østersunds gate, men er tall over de sakene hos politiet som har ført til en registrert straffesak.

Tabell: Antall registrerte straffesaker i Østersunds gate 2018-2022 fordelt på ulike typer lovbrudd

År	Registrerte straffesaker totalt	Narkotika	Heleri/tyveri/bedrageri	Hærverk/skadeverk	Vold/trusler	Drap	Annet
2018	37	16	8	3	4	0	6
2019	24	7	5	2	4	1	5
2020	13	7	3	2	0	0	1
2021	27	4	8	3	3	1	7
2022 (1. halvår)	16	09	7	4	0	0	5

Bråk, støy og larm

Mange av politiets utrykninger til Østersunds gate er ifølge politiet pga. bråk og støy, både fra de som bor i gata, men vel så ofte at andre enn beboere oppholder seg i gata og skaper uro. Bomiljøgruppa i kommunen oppgir at de har veldig få klagesaker på beboere i kommunale utleieboliger i Østersunds gate. Likevel gis det et uttrykk fra beboere i kommunale boliger om at det er en del bråk fra naboer. Det kan handle om alt fra høy musikk på kvelden til at støyende vaskemaskiner som benyttes tidlig og sent, og at dette høres godt mellom leilighetene fordi det er lytt. Noen er oppgitt over at husordensreglene ikke blir fulgt, men at det ikke er så mye man som beboer får gjort når naboer ikke overholder reglene. At det er få klagesaker kan være et uttrykk for at det ikke klages på støy fra naboer blant kommunale leietakere, selv om mange opplever dette som et problem.

Mye lyd og støy i gata på kvelds- og nattetid nevnes av mange som både et uro- og irritasjonsmoment. Spesielt gjelder dette i helgene. Det pekes på at bråk og larm ofte henger sammen med gjennomgangs-

⁸ Tall over anmeldt kriminalitet og registrerte straffesaker er innhentet fra politiet i Trondheim.

⁹ Antakelse om at tallene ikke er sammenlignbare fra 2021, som følge av presiseringene fra riksadvokaten om politiets mulighet til å gjennomføre kontroll og beslag i narkotikasaker hvor det åpenbart ikke dreier seg om salg.

trafikken av festglade mennesker til og fra sentrum. Dette gjør at mange velger å holde vinduene lukket, også på soverom, og det kan svekke kvaliteten på nattesøvnen. Spesielt de som bor i første etasje merker lyder og støy fra gata godt.

Lys og orden

God belysning bidrar til oversikt i mørket, og gir større trygghet. Deler av gata og bakgårdene oppleves som mørke, og flere nevner at de kunne ønske seg mer belysning. Spesielt nevnes det at lekeplassen i barnehagen er mørk og dårlig opplyst, og at det kan være en av grunnene til at det på kveldstid skjer kriminell aktivitet der. Belysningen i undergangen fra Gregus gate til Svartlamoen er knust og ødelagt. Mangelen på belysning, og at undergangen er lite oversiktlig for de som skal bruke den, gjør at den oppleves som skummel å ferdes gjennom. Det nevnes at belysningen her også er ødelagt med overlegg, antagelig for å kunne bedrive lyssky aktivitet. Mer og bedre belysning anses å kunne bidra til å forebygge tyveri og hærverk ved at det blir vanskelig å skjule seg i mørket for gjøre ugjerninger.

Gjennomfartsåre og oppholdssted for ungdom

At Østersunds gate er en gjennomfartsåre for fotgjengere og syklister som skal til og fra Lademoen og Østbyen er kjent. At gata brukes av andre enn beboerne er i utgangspunktet bra, syklister og fotgjengere som ferdes gjennom gata skaper liv i gatebildet. Det er gjennomgangstrafikk med negativt fortegn som er problematisk. Det handler i hovedsak om støy og bråk på kvelds- og nattestid, hærverk og tyveri og annen kriminalitet. Beboere kan fortelle at uønskede kommer til Østersunds gate fra andre steder for å bedrive ulovligheter der, og ofte handler det om narkotikaomsetning.

Vi vet lite om hvilken betydning det har at gata brukes til gjennomfart av andre, og hva det har å si for kriminaliteten i nærmiljøet. Vi vet også lite om årsaker til hvorfor det har blitt en plass for narkotikaomsetning. Det kan skyldes forhold som geografisk plassering og nærhet til sentrum, infrastruktur og tilgang til offentlig kollektivtransport, bussholdeplassen som ligger tett på, områdets fysiske utforming med bakgårder, steder å gjemme seg unna ol. Uansett gjør det at gata og nærmiljøet tiltrekkes kriminelle, noe som naturlig nok svekker beboernes opplevelse av trygghet og trivsel.

Det er også tilbakemeldinger om ansamlinger av ungdom i gata som bråker og skaper uro på kveldstid. Dette er ikke nødvendigvis ungdom som bor i gata eller nærområdet. Ungdommene kan fortelle at

de går med kniv, og ved spesielle hendelser kan de også ha med seg våpen. Ungdommer kan videre fortelle at gata brukes til dealing og som markeds plass for kjøp og salg av narkotika, men også at jernbaneundergangen til Svartlamon er et sted for omsetning av rusmidler. Narkotikaomsetning skaper utrygghet for andre i nærmiljøet.

Voksne beboere i gata forteller at de kan observere at noen oppsøker uteområdet ved barnehagen på kveldstid, at det er hasjbruk der, og at hasjlukt kan kjennes ute i gata, i oppganger ol. Samtidig opplyser beboere at de "...tør ikke ringe politiet, da får de selv problemer". Hvem de mener de skal få problemer med er noe uklart, om det er politiet de mener de vil få trøbbel med, eller om det er frykt for represalier fra miljøet de angir.

Politiets tilstedeværelse

Av de som opplever det som utrygt i gata er det et ønske om mer tilstedeværelse fra politiet. Noen beboere mener politiet ikke gjør nok for å sørge for å holde ro og orden, og det rettes kritikk mot at politiet kun kjører bil gjennom gata og ikke beveger seg mer ute blant folk i området. Noen mener tettere kontakt med politiet vil bidra til å bygge tillit mellom beboere og politi. Samtidig mener noen at det å ha politiet i gata kan virke skremmende, spesielt gjelder dette for barnefamilier med flyktningbakgrunn. I så måte er det en balansegang hvor mye politiet skal være synlig i gata. På den ene siden ønskes det mer tilstedeværelse, men samtidig ikke så mye, eller på en måte som gjør at beboere opplever det som truende eller skummelt.

Omdømme

Enkelte av informantene reflekterer også rundt hvilke omdømme Østersunds gate har fått over lang tid, blant annet fordi det i media stort sett er negativ omtale eller nyhetssaker med negativt fortegn som formidles. Når man problematiserer at mange ikke opplever at det er skummelt å ferdes i gata, eller at det er trygt å bo der, reises det spørsmål om bildet som tegnes for allmennheten er en medieskapt utrygghet? Ryktet om gata og det omdømmet som har etablert seg vil gjerne ha det til at det er farlig og risikabelt å ferdes der. Tilbakemeldingene rundt trygghetsfølelsen av å ferdes i gata er likevel variert, avhengig av hvem man snakker med. Og spesielt er slike alvorlige hendelser som man nylig har hatt i gata med på å bygge opp under et negativt rykte om at det er farlig å bo og ferdes der. Enkelte har hørt benevnelsen "Murder street" bli brukt om Østersunds gate, og som er en skremmende beskrivelse i seg selv. Mediedekningen rundt drapssakene har antakelig bidratt til å etablere en frykt for hvordan det er i gata, og enkelthendelser i nyhetsbildet gir ikke et bilde som samsvarer med hvordan mange opplever at forholdene til daglig er i bomiljøet.

Del 4: Hva forteller funnene oss?

Denne kartleggingen gir oss mye nyttig kunnskap om hvordan forholdene oppleves av beboere, naboer i nærmiljøet, personer som jobber i bydelen og andre aktører med tilknytning til gata og området rundt Østersunds gate. Dersom vi ser all denne informasjonen under ett kan vi løfte fram noen hovedtrekk i funnene og som er gjennomgående for kartleggingen.

Delte oppfatninger om tryggheten i gata

I intervjuer og samtaler med beboere i gata og andre relevante aktører kommer det fram et flersidig bilde av hvordan tryggheten oppfattes i området. Vi vet at rapportert opplevelse av trygghet på Lademoen er noe lavere enn i Trondheim sett under ett¹⁰. Disse dataene sier ikke noe om opplevd trygghet i Østersunds gate spesielt. Det har derfor blitt rettet oppmerksomhet mot opplevd trygghet og trivsel blant beboere og andre som oppholder seg i gata. Når det skal sies, forteller ikke dataene om rapportert trygghet noe om hvilken type trygghet det refereres til. Dermed forteller det oss lite om innbyggere føler seg utrygge fordi de f.eks. opplever farer, eller fordi de ikke opplever en tilhørighet til lokalsamfunnet sitt.

Likevel, det er et delt bilde av hvordan trygghet oppleves hos beboere i Østersunds gate. Et skille i opplevd trygghet i bomiljøet går mellom de som bor i kommunale utleieboliger, og de som eier eller leier bolig privat. Tilsvarende ser vi en forskjell i trygghetsopplevelsen mellom barnefamilier og beboere uten barn. De som leier bolig av kommunen opplever det som mer utrygt å bo i gata. Det ser ut til at de som bor i privat eie- eller leiebolig opplever det som tryggere å bo i gata enn de som leier bolig av kommunen. Trivselen er også større blant de som bor privat. Forklaringene til forskjellen i opplevd trygghet mellom ulike beboergrupper kan være mange, men det er nærliggende å tro at de som leier bolig av kommunen er i en mer sårbar livssituasjon, noe som gjør at nattebråk, fremmede mennesker, uroligheter eller at politiet rykker ut i nabolaget oppleves som skummelt. Utryggheten kan også forsterke en sensitivitet mot det som skjer utendørs i gata, og at opplevelsen av hva som er trygt og utrygt varierer ut i fra det. De som bor privat merker mindre til dette, og uttrykker ikke i like stor grad at de har en opplevelse av mye bråk eller utrygghet. Det kan også henge sammen med at det er mer uro og bråk i de kommunale leiegårdene, enn i de som er privateid, og at de som bor kommunalt lettere er i befatning med nabostøy og politiutrykninger.

Sett under ett er det dermed et mer mangefasettert bilde som gis om hvordan det er å bo i gata. Mens noen sier de trives godt og opplever gata som trygg, er det andre – og da gjerne barnefamilier i kommunale utleieboliger – som opplever bomiljøet som mer utrygt.

Trygghet konnoterer forutsigbarhet og stabilitet, risiko konnoterer usikkerhet og fare (Eriksen 2006). Dette er ei gate som opplever mye gjennomtrekk av beboere (inn- og utflytting) og som således ikke har den samme stabiliteten som andre områder kan ha. Dette kan også være med å prege hvor mye beboerne har overskudd til å “ta tilbake gata” etter alvorlige hendelser. En typisk reaksjon på utrygghet er tilbaketrekning, noe som kan føre til at det å skulle benytte uteområder og å bli kjent med naboer kan oppleves som en risiko. Her er tillit et nøkkelbegrep; tillit til naboer og venner, og tillit til andre typer støtteapparat og tjenester. Mer om naboskap og tilhørighet under “Sosiale tiltak og forskjønning”.

Negativt omdømme preger gatas rykte

Mange som ikke bor i Østersunds gate uttrykker at de har inntrykk av at gata er belastet og at de ikke oppsøker stedet av frykt for at det kan være risikofyllt å oppholde seg der. Det er også noen som ikke bor i gata som sier de kjenner til at gata har et negativt rykte, eller at de har hørt eller lest i medier at i Østersunds gate skjer det ting som gjør det skummelt eller farlig å være der. Samtidig er det noen som forteller at de har vært i gata og området med en forutinntatt negativ holdning, uten at de helt kan forstå grunnen til et slikt dårlig rykte. De har opplevd gata som rolig, det har vært lite folk utendørs, og gatebildet

10 Data fra HUNT4 brukt i Trondheim kommunes [Levekår og folkehelse rapport 2021](#)

fremstår ikke annerledes enn i andre gater i området. De har hørt om at det har skjedd drap der, at det er kriminalitet og narkotikaomsetning i gata, uten at de har sett noe av dette selv. Betegnelsen "Murder street" blir også brukt om gata av enkelte informanter, og som en beskrivelse av hvordan noen omtaler den. Likevel gis det uttrykk fra mange, både beboere og andre, om at gata fremstår som bedre enn sitt rykte.

Noe av grunnen til det negative ryktet kan henge sammen med det omdømmet og de omtalene som har kommet fram i media. Media har rettet søkelyset mot drap, skyteepisoder, fest- og ungdomsbråk og kriminalitet, noe som har skapt en generalisert og allmenn oppfatning om hvordan forholdene er i gata. Et ensidig nyhetsfokus på utfordringene i gata har bidratt til et negativt rykte. Denne kartleggingen viser at bildet er mer nyansert enn som så, og at gata for mange fremstår som bedre enn det media og ryktene vil ha det til.

Behov for oppgraderinger og tiltak for mer orden

Tilbakemeldingene fra de som bor i gata og i nærområdet er at omgivelsene i gata bærer preg av forfall og forsøpling. Det er derfor sterke ønsker om at hus, bygårder og uteområder prioriteres for mer vedlikehold. Både bygninger og fasader trenger å tas bedre vare på, og uteområder har behov for å ryddes, beplantes og stelles.

Spesielt forsøpling, rot og uorden utendørs problematiseres av beboerne i gata. Det trengs flere søppeldunker til avfall, også for de som ferdes gjennom gata. Gitt at det er en viss gjennomstrømming av beboere som flytter inn eller ut av leiligheter i området, og det blir lett hensatt madrasser, møbler og andre større gjenstander utendørs i bakgårder ol. Det er derfor et behov for en skikkelig opprydning rundt husene og i bakgårdene. Forslag til å løse dette er å se på ordninger hvor det på gitte tidspunkt leies inn containere eller organiseres avfallstransport for å lettere holde orden i uteområdene, gjerne inspirert av måten dette gjøres i borettslag el.

Begrunnelsene for en opprusting av de fysiske omgivelsene i Østersunds gate er at man gjennom å gi området et ansiktsløft vil bidra til at det fremstår som mer attraktivt. Det signaliserer også at man ønsker å ta vare på området, og det kan også bidra til å stimulere og engasjere beboere og andre som bruker gata til å få et engasjement for å holde nærmiljøet rent og ryddig. De fleste vil oppleve det som triveligere å bo og ferdes i ei gate som fremstår som velstelt.

Mange bruker gata som gjennomfartsåre

Østersunds gate er mye brukt som gjennomfartsåre for både fotgjengere og syklister. Gatas beliggenhet gjør den populær å bruke for de som skal mellom sentrum og Lademoen. At gata brukes av andre enn beboerne kan sees som positivt, og det skaper mer liv i gatebildet. Samtidig er det en utfordring at folk

med negative hensikter oppsøker og ferdes i gata, tar med seg dårlig atferd eller bruker stedet for kriminell aktivitet. En av informantene mente beboerne må bli mer synlige og bruke gata mer aktivt. Oppfordringen gikk på å ikke gjemme seg hjemme bak gardinene, men heller søke seg ut og "ta gata tilbake fra andre uvedkommende". Dette kan være lettere sagt enn gjort, men det kan være et godt poeng. Ei forlatt og folketom gate blir lettere å ta i bruk for kriminelle som trenger en plass for å bedrive sine ulovlige aktiviteter. Det er derfor behov for å se på tiltak som gjør at folk ønsker å oppholde seg i gata, og samtidig bruke den til positive aktiviteter. Slik kan man bidra til å fortrenge annen uønsket bruk av uterommene, samtidig med at stedet og gata fremstår som velkommen for andre besøkende.

Kommunale utleieboliger og beboersammensetning

Det er mange kommunale utleieboliger i Østersunds gate, og flere problematiserer at kommunen har en for stor andel av boligene i gata. Det er derfor behov for å tynne ut i antallet kommunale boliger i gata, slik at konsentrasjonen av kommunale utleieboliger ikke blir så høy som den er i dag. Kommunen har allerede satt i gang en prosess for å vurdere dette, og ser nærmere på alternativer for bruken av den kommunale boligmassen i gata. Fortynning kan innebære å bygge om eller slå sammen leilighet til større boliger, selge boliger, bruke de kommunale leiegårdene til annet enn boligformål ol.

Gitt at andelen kommunale utleieboliger er høy i Østersunds gate, er det også behov for å vurdere en hensiktsmessig beboersammensetningen i de kommunale leiegårdene. Når flere beboere med ulike utfordringer bor tett og i et begrenset område, kan det få uheldige konsekvenser eller oppleves vanskelig for enkelte. Det er i dag et mangfold av beboere i gata, noe som i seg selv er positivt. Likevel er det et behov for å se nærmere på hvem som er egnet å bli boende i kommunale boliger i gata over tid, og som fremfor å belaste bomiljøet kan bidra til å styrke det. Vanskeligstilte i boligmarkedet kan ha ulike utfordringer, og stå i ulike livsfaser av forskjellige årsaker. Det kan handle om et behov for å få bistand av kommunen til å skaffe bolig som følge av å ha flyktningbakgrunn, eller at man sliter med ruslidelser eller psykiske helseplager. Det bør sees nærmere på hvem som bor sammen i de kommunale leiegårdene i dette området, og spesielt der hvor det bor barn. Barnefamilier er ønsket i sentrumsnære strøk, og barnefamilier opplever å bli godt tatt i mot i skolekretsen. Men sammensetningen av beboere i de kommunale leiegårdene må kunne forsvares ut ifra at det bor barn i boligene, og at de ikke utsettes for unødig belastning fra naboer eller bomiljøet. Det bør også fremmes bostabilitet i de kommunale utleieboligene, og da spesielt overfor barnefamilier, men også for beboere som ønsker å involvere og engasjere seg i nabolaget og nærmiljøet over tid. Gjennom å gi framtidsutsikter om å kunne bli boende i et nabolag man ønsker å forbli i, har man kanskje overskudd til å legge ned innsats og energi i å gjøre bomiljøet sitt bedre.

Sosiale tiltak og forskjønning

Det fremkommer et behov for å styrke fellesskapsfølelsen i nærmiljøet gjennom flere sosiale møteplasser eller å etablere det Tjora (2018) benevner som interaksjonspåskudd. Dette kan være sosiale aktiviteter som er inkluderende, og som gir beboere muligheter for å komme i kontakt med hverandre, og gjennom det anledning til å være sammen og bli kjent. Sosiale arenaer hvor beboere treffes kan være viktige bidrag i å knytte beboere mer til hverandre, og skape et mer samhold i gata. Innholdet i slike sosiale tiltak kan være så mangt. Det kan være enkle tiltak som å sette opp benker, lage arenaer for å møtes, gjennomføre dugnader, holde arrangement eller etablere møteplasser for aktivitet. Hensikten blir å skape rom for å bli kjent med hverandre, danne et beboernettverk og å trekke beboerne mer sammen om det å være del av et nabolag. Tanken er at det vil gi positive nabolageffekter, og hvor man bla. kan bli kjent med naboene, finne ut hvordan man kan hjelpe hverandre, eller hva som må til for å ha et godt naboskap.

Gode møteplasser som nabolaget faktisk bruker må inneholde mer enn bare et rom for å være sosiale. Naboene må ha en grunn – et påskudd – til å oppholde seg der, og dette vil være interessant å utforske videre; hva er limet som holder naboene sammen i Østersunds gate? Et grep kan være å sette av økonomiske midler til innbyggerstyrte tiltak og initiativ, og hvor beboere i gata på eget initiativ kan skape og sette i gang ønskede tiltak, og da med økonomisk støtte. En innbyggerpott eller bomiljøpott (inspirert fra Områdeløft Saupstad-Kolstad) kan være nyttig til dette formålet, og som kan gi finansiell støtte til ulike bomiljøtiltak i gata, som for eksempel felles arrangement, gatefest, beplantningskasser, blomster, redskap,

sykkelstativ ol.). Innbyggerstyrte tiltak etablerer gjerne et eierskap til tiltaket, noe som er positivt for både faktisk bruk, opprettholdelse, vedlikehold, videreføring og utvikling av tiltakene.

Kan man tenke seg å få etablert et flerbrukshus i nærmiljøet der både frivilligsentral, fritidsklubb og en nærmiljøstasjon for offentlig instanser holder til under samme tak? Her vil naboer kunne møtes for å bli kjent og sette i gang sosiale tiltak sammen. Ungdom vil også bli inkludert i sentralen og i drift og medvirkning av fritidsklubben, samt at beboere får kort vei til offentlig myndighetspersoner eller instanser.

Kriminalitet og forebygging

Utfordringene med kriminalitet og uro i gata kommer tydelig fram i kartleggingen. Politiet peker på at det foregår en del uønsket aktivitet i nærmiljøet som følge av at kriminelle oppsøker gata og området for å bedrive sine aktiviteter der. Forebygging av at ungdom utøver "gettolek" i og rundt Østersunds gate er en av flere utfordringer, og som bidrar til det som kan kalles territoriell stigmatisering og diskreditering av et bosted (Rosten 2017). Det å få vekk ungdom som kun oppholder seg i gata for å bedrive negative aktiviteter, blir derfor et viktig grep i å gjøre gata tryggere og til et bedre sted å være for alle. Tilsvarende blir forebygging av kriminaliteten i området generelt viktig, og forhindring av at kriminelle bruker gata som tilholdssted for sine ulovlige aktiviteter et mål i seg selv.

Lovbrytere velger ofte åsted ut fra bestemte kriterier. De fysiske forholdene kan derfor medvirke til å påvirke opplevelse av utrygghet. En bedring av de fysiske omgivelsene i gata kan være et viktig bidrag i å forhindre og forebygge kriminaliteten. I følge Kriminalforebyggende råd (KRÅD, 2017) er det en sjekkliste på ti punkter med beskrivende problemområder for kriminell aktivitet, og som kan brukes som utgangspunkt for å se nærmere på hva som kan gjøres med de fysiske omgivelsene i gata. Problemområdene for kriminell aktivitet forsterkes av:

1. Enkel, direkte adkomst og gode fluktruter for lovbyteren
2. Muligheter til skjermet og uforstyrret "arbeid"
3. Preg av anonymitet
4. Folketomme områder
5. Fysisk forfall
6. Dårlige materialer
7. Lav grad av områdebevissthet og forpliktelse overfor nærmiljøet
8. Uklare eierforhold
9. Utydelige skiller mellom ulike funksjonelle deler av et område
10. Mangel på møteplasser

Gjennom å målrettet arbeide i Østersunds gate framover, og hvor både sosiale og fysiske tiltak iverksettes i sammenheng for å gjenskape trygghet og trivsel, kan man fortrenge uønsket aktivitet og besøk i gata gjennom en bevissthet rundt tiltakene man velger.

Del 5: Forslag til tiltak og veien videre

Nedenfor er en handlingsplan satt opp med forslag til ulike tiltak for hva som kan gjøres i Østersunds gate for å bedre trygghets- og trivselsopplevelsen. Tiltaksforslagene tar utgangspunkt i de tilbakemeldingene og innspillene som er kommet fram i denne kartleggingen. Listen inneholder de innspillene som er vurdert som realistiske og gjennomførbare. I kartleggingen har det kommet forslag til tiltak som er vurdert som ikke aktuelle å ta med videre. Som eksempel kan forslaget om å sette opp kameraovervåking i gata nevnes. Dette er et tiltak som med begrunnelser i lovverket vil være vanskelig å gjennomføre i praksis. Dette og andre urealistiske forslag er derfor utelatt fra tiltakslista. I lista over foreslåtte tiltak inngår noen tiltak som allerede er i gang eller påbegynt. Tiltak som ennå ikke er iverksatt skal områdeløftet få vurdert om skal settes i gang, og eventuelt følge opp disse videre.

Tiltakene er for ordens skyld sortert i tråd med temaområdene i rapporten; fysiske omgivelser, sosiale forhold og kriminalitetsforebygging. Disse temaene henger tett sammen og er noe overlappende og må derfor sees i sammenheng. Tiltakene er heller ikke listet opp i prioritert rekkefølge. At deler av tiltakene er tett opp mot hverandre gjør at det vil være behov for å ha en bevissthet om forholdet mellom tiltakene. Det gjelder både av hva som kan anses som raske og effektfulle tiltak på kort sikt, men også hvilken rekkefølge tiltak bør ha for å oppnå ønskede effekter av tiltakene sett i sammenheng.

Østersunds gate er ikke ei unik gate sammenlignet med andre, men den skiller seg likevel ut med de to alvorlige hendelsene på kort tid. Det vil videre være svært viktig å ha tett kontakt med beboerne mens tiltakene gjennomføres, slik at selv de langsomme (og i noen tilfeller litt "usynlige") tiltakene også merkes av gatas innbyggere. Dette kan i større grad føre til at beboerne både føler seg sett og tatt på alvor, men også at de ønsker å involvere seg og benytte seg av eventuelle nye tilbud.

Fysiske omgivelser – tiltaksforslag			
Mål	Tiltaksforslag	Ansvarlig	Tidsplan oppstart
Forskjønnning og oppussing	Fasadeoppussing av kommunale gårder	Trondheim eiendom	2022
	Beplantning/blomster rundt kommunale gårder	Trondheim eiendom	2023
	Oppgradering av Gullparken	Trondheim kommune	2023
Renhold og ryddighet	Rydde opp rundt de kommunale gårdene og ha jevnlig opprydninger	Trondheim kommune/ Beboere	2022
Bedre infrastruktur	Prøveprosjekt i kommunale bygårder med innleie av felles container til kasting av større avfall	Trondheim kommune	2023
	Flere søppelbøtter i gata		2022
Bedre fremkommelighet	Flytte miljøstasjonen i krysset Gregusgate/ Østersunds gate		2023
Mer uterom	Etablering av sykkelparkering	Trondheim kommune	2023
	Færre parkeringsplasser/ bredere fortau	Trondheim parkering	
	Enveiskjørt gate	Områdeløftet- Utredning	2023

Sosiale forhold – tiltaksforslag			
Mål	Tiltaksforslag	Ansvarlig	Tidsplan oppstart
Møteplasser	Tilrettelegging for etablering av café el.	Områdeløft Utredes	2023
	Etablering av frivilligsentral (filial)	Helse og velferd Utredes	2023
	Etablering av fritidsklubb	Kultur Utredes	2023
Beboerinvolvering	Ta i bruk arealer i kommunalt bygg som arena for å møtes/skape fellesskap	Trondheim eiendom Utredes	2023
Bomiljøarbeid	Urban dyrking og beplantning	Beboere/Svartlamon beboerforening/ Driftsoperatør Utredes	2022
Fortynning av kommunale utleieboliger	Bomiljøpott - økonomisk støtte til beboerinitiativ	Områdeløft/Beboere Frivillighetsentral/	2022 og videre
Bedre beboersammensetning	Styrke det forebyggende arbeidet i bomiljøgruppas innsats	HVK/Områdeløft	2022 Påbegynt
Inkludering og deltakelse	Redusere antallet kommunale boenheter i gata	Trondheim kommune	2022 Påbegynt
Informasjon om tilbud i nærmiljøet	Fokus på beboersammensetning i kommunale bygårder	Trondheim kommune (HVK)	2022 Påbegynt
	Tilgjengelige og inkluderende kulturtilbud	Beboere/Svartlamon beboerforening/ Driftsoperatør	2023
Omdømme	Etablere en portal for å samle informasjon om tilbud i bydelen	Områdeløft Utredes	2023
	Skape mer positiv omtale om gata	Områdeløft	2022 Påbegynt

Kriminalitet – tiltaksforslag			
Mål	Tiltaksforslag	Ansvarlig	Tidsplan oppstart
Forebygging av kriminalitet	Belysning i gata, særlig rundt undergang i Gregus gate og barnehagens lekeplass	Trondheim bydrift Utredes	2023
	Sikring av ytterdører og inngangspartier	Huseiere/ Trondheim eiendom Utredes	2023
Økt trygghet	Redusere antallet tomme leiligheter	Trondheim kommune	Påbegynt 2022
Tillit til politiet	Politiets tilstedeværelse og tillit	Politiet	Påbegynt 2022
Ungdomsarbeid	UteForUngdom, oppsøkende virksomhet i gata	Bft Østbyen	Påbegynt 2022
Økt tjenestetilgang	Mer nærvær av tjenester i lokalmiljøet	HVK/NAV Utredes	2023

Referanser

Eriksen, T. H. (2006). *Trygghet*. Oslo: Universitetsforlaget

KoRus Vest Bergen (2014). *Hurtig kartlegging og handling*. Manual. Kompetansesenter rus - region Vest. Stiftelsen Bergenslinikkene.

KRÅD (2017). *Tryggere nærmiljø*. En håndbok om kriminalitetsforebygging og fysiske omgivelser. Samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak (SLT)/Kompetansesenter for kriminalitetsforebygging.

Ringdal, K. (2018). *Enhet og mangfold: samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode*. (4. utg.). Fagbokforlaget.

Rosten, M. G. (2017). *Territoriell stigmatisering og gutter som "leker getto" i Groruddalen*. Norsk sosiologisk tidsskrift, Nr. 1, Årgang 1. Universitetsforlaget.

Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (3. utg.). Gyldendal Akademisk.

Tjora, A. (2018). *Hva er fellesskap?* Universitetsforlaget

Trondheim kommune (2021). [Levekår og folkehelse i Trondheim kommune 2021](#)

Trondheim kommune
Utekontakten
Postboks 2300 Torgarden
7004 Trondheim

www.trondheim.kommune.no

105747 • September • 2022
Layout: Skipnes Kommunikasjon AS
Foto: Trondheim kommune / Shutterstock

